

PUBLIC LAW

Contravention Negligence in Service – Balancing Reality with Regulations

Sergiu BODLEV¹

Abstract: *Within the legal system, the responsibility of civil servants and other categories of persons exercising official duties represents a fundamental aspect for maintaining legality and citizens' trust in institutions. The offenses of abuse of power, abuse of office, negligence in office and excess of power are manifestations that can seriously affect the functioning of institutions and the fundamental rights of citizens. This article aims to analyze the offense of negligence in office from the perspective of relevant legislation, especially the Contravention Code of the Republic of Moldova, but also through the lens of doctrines developed by important authors such as Antonie Iorgovan, Virginia Vedinaș, Alexandru Țiclea Ioan Alexandru, Guțuleac V., Furdul S., etc. We will examine the constitutive elements of these acts as well as their implications in administrative and contravention law.*

Keywords: *negligence in service; regulation; application of the contravention norm*

*"There is nothing better for the state
than good laws drawn up and respected".
Greek philosopher Euripides (c.480- 406 BC)*

Plecând de la semnificația deosebită a securității juridice într-un stat de drept, în prezentul demers științific ne propunem ca în baza esenței, valorii și conținutului acestora să apreciem modul în care Constituția Republicii Moldova garantează securitatea juridică la nivel național.

¹ Senior Lecturer, PhD, Bogdan Petriceicu Hasdeu State University, Republic of Moldova, Address: Piața Independenței 1, MD-3909, Cahul, Piața Independenței 1, MD-3909, Cahul, Republic of Moldova, Corresponding author: sergiu.bodlev@fdap.usch.md.

Copyright: © 2024 by the authors.
Open access publication under the terms and conditions of the
Creative Commons Attribution (CC BY) license
(<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

Studiul a fost realizat prin cele mai relevante metode de cercetare științifică în domeniul juridic, printre care: metoda logică, metoda comparativă și metoda sistemică.

Complexitatea subiectului și semnificația deosebită a unor aspecte distincte ale acestuia justifică axarea studiului pe analiza următoarelor momente importante: esența și valoarea securității juridice, conținutul securității juridice și modul de garantare constituțională securității juridice. Le vom analiza consecutiv.

Fenomenul abuzului de putere, al neglijenței în serviciu și al excesului de putere reprezintă o problemă persistentă în administrația publică. Aceste infracțiuni administrative sunt reglementate de legislația contravențională a Republicii Moldova și reflectă eforturile statelor de a combate comportamentele ilegale și imorale ale funcționarilor publici. Scopul acestui articol este de a analiza aceste fapte, evidențiind reglementările juridice, implicațiile lor asupra funcționării aparatului administrativ și eventualele soluții de prevenție.

În domeniul cercetării fenomenului răspunderii sociale, inclusiv al celei juridice, s-au înregistrat progrese semnificative în ultimele decenii. Acestea vizează atât analiza diverselor forme de răspundere juridică, cât și explorarea, într-un cadru mai larg, a relației dialectice dintre responsabilitatea socială și răspunderea socială. Este deosebit de importantă utilizarea termenului „răspundere contravențională” în locul celui de „răspundere administrativă”, având în vedere că aceasta sancționează faptele ilegale comise cu vinovăție, fie din culpă, fie din neglijență.

Noțiunea de abatere administrativă este utilizată în două sensuri distincte: în lato senso, aceasta se referă la orice încălcare a normelor de drept administrativ, care poate atrage fie răspunderea administrativă, fie aplicarea unor măsuri de executare silită. In stricto sensu, se referă strict la încălcările normelor de drept administrativ care constituie contravenții și determină răspunderea contravențională.

Regimul juridic al funcției publice include și aspectul răspunderii funcționarilor publici, având ca scop principal sancționarea greșelilor comise de aceștia, deși aceasta reprezintă doar unul dintre obiectivele răspunderii.

Cum afirma marele savant P.Negulescu, raporturile juridice ale cetățenilor, între ei și cu autoritățile, trebuie să se întemeieze nu pe canoane religioase, ci pe natura statului ca organism politic (Negulescu, 1986, p. 755).

Încălcarea, cu vinovăție, a îndatoririlor de serviciu de către funcționarii publici atrage, în funcție de gravitatea faptelor, răspunderea disciplinară, contravențională, civilă sau penală (Prisăcaru, 2004, p. 143).

„Raspunderea contravenționala a functionarilor publici se angajeaza în cazul în care acestia au savarsit o contravenție în timpul si în legatura cu sarcinile de serviciu” (Prisăcaru, 2004, p. 143).

Inițial, contravenția a aparținut sferei trihotomice a ilicitului penal, alături de crime și delict. Instaurarea regimurilor totalitare a avut ca efect, în planul normativității juridice și în materia contravenției, dezincriminarea acesteia, adică scoaterea ei din sfera penalului și introducerea ei în sfera administrativului (Vedinaș, 2002, p. 594).

Neglijența în serviciu reprezintă omisiunea unui funcționar de a-și îndeplini atribuțiile cu diligență, generând prejudicii materiale sau morale. Este important să se facă distincția între această contravenție și abuzul de serviciu, care implică o acțiune deliberată.

Această normă demonstrează preocuparea legislatorului pentru protejarea funcționării corecte a instituțiilor publice și pentru menținerea încrederii cetățenilor în administrația publică.

Virginia Vedinaș argumentează, că neglijența este o expresie a lipsei de profesionalism și de responsabilitate, subminând astfel încrederea cetățenilor în instituțiile publice (Vedinaș, 2009, p. 464).

Răspunderea ontravențională a funcționarilor publici este angajată în situația în care aceștea au săvârșit o contravenție în timpul sau în legătură cu serviciul (Vedinaș, 2009, p. 473).

Conform prevederilor Codului contravențional al Republicii Moldova, contravențiile sunt fapte (acțiune sau inacțiune) de gravitate social mai redusă decât infracțiunea, care aduc atingere normelor legale și sunt pasibile de sancțiune contravențională. În cazul funcționarilor publici, anumite contravenții se referă specific la modul în care aceștia își exercită atribuțiile de serviciu.

Una dintre garanțiile funcționării cu succes a statului și a societății civile o constituie buna executare a mandatului de către persoanele publice. Pe bună dreptate, neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu se consideră a fi una dintre principalele cauze ale imposibilității de depășire a dificultăților de ordin economic, politic și social ce caracterizează conjunctura ultimelor decenii în Republica Moldova. Există toate motivele să considerăm că tocmai deficiențele administrării în sfera publică, adoptând, printre altele, forme ale ilicitului penal, constituie principala problemă pentru Republica Moldova la etapa actuală. În acest context, își dovedește semnificația prevenirea și combaterea manifestărilor de neglijență în serviciu, pe calea aplicării mijloacelor stabilite inclusiv la art.312² din Codul contravențional al Republicii Moldova.

Reglamentarea faptelor de neglijență în serviciu sub aspect contravențional în Republica Moldova este relativ nouă. Odată cu intrarea în vigoare a amendamentelor la Codul contravențional din 07.09.2024 a fost introdus art.312², care a soluționat problema care apărea periodic în situațiile, când prejudiciul cauzat de către funcționarii publici nu se încadra în limitele prevăzute de art. 126 Cod penal al Republicii Moldova (proporții deosebit de mari, proporții mari, daune considerabile și daune esențiale). Anterior apariției amendamentului dat – (de introducere art.312²), organele de aplicare a dreptului calificau faptele de neglijență în serviciu conform prevederilor art. 312 Cod contravențional: abuzul de putere sau abuzul de serviciu, care prevede la alin.1 despre îndeplinirea sau neîndeplinirea intenționată, în exercițiul funcției a unei acțiuni. Dar, după cum se poate de observat, contravenția reglementată de art.312 indică la o faptă săvârșită prin intenție, prin intermediul unei acțiuni, dar fapta săvârșită din culpă, prin inacțiune, rămânea în afara reglementărilor Codului Contravențional.

Conform prevederilor art.312² Cod contravențional, se sancționează **faptele minore** care nu implică pagube materiale substanțiale sau vătămări serioase ale intereselor persoanelor fizice/juridice.

Obiectul contravenției prevăzute de art. 312² Cod contravențional al Republicii Moldova îl formează relațiile sociale ce afectează activitatea autorităților publice, buna desfășurare a activității de serviciu în sfera publică, care presupune îndeplinirea corespunzătoare de către o persoană publică a obligațiilor sale de serviciu.

Obiectul juridic special al acestei contravenții este unul complex: obiectul juridic principal vizează relațiile sociale referitoare la buna desfășurare a activității de serviciu în sectorul public, care impune ca persoanele publice să respecte obligația de a solicita remunerația conform legii; obiectul juridic secundar se referă la protejarea integrității fizice, sănătății sau libertății psihice (morale) a persoanei.

Este necesar să fie evaluat prejudiciul: dacă prejudiciul financiar este mic și nu există alte consecințe semnificative, se aplică sancțiuni contravenționale. În cazurile în care daunele sunt majore sau afectează un număr mare de persoane, se trece la răspunderea penală.

Funcționarii publici sunt obligați să cunoască și să respecte **regulamentele interne** și legislația aplicabilă domeniului lor de activitate. Ignorarea acestor standarde poate atrage răspundere, inclusiv contravențională.

Obiectul material al contravenției de neglijență în serviciu constă în totalitatea bunurilor, valorilor sau documentelor asupra cărora se răsfrâng efectele actelor sau omisiunilor realizate de către persoana care îndeplinește atribuții de serviciu și care, prin neglijență, cauzează un prejudiciu.

În mod specific, sunt afectate bunurile materiale:

- Obiecte fizice, cum ar fi echipamente, materiale, stocuri, clădiri etc., care pot fi afectate de o administrare defectuoasă.
- Valori economice, cum ar fi resurse financiare sau alte elemente de natură economică prejudiciate prin neglijența în executarea sarcinilor.
- Documente oficiale, cum ar fi actele, contractele sau alte documente a căror manipulare incorectă, pierdere sau deteriorare poate genera un prejudiciu.

Neglijența în serviciu presupune, de regulă, încălcarea unor atribuții prevăzute în fișa postului, legislație specifică sau alte reglementări interne, iar obiectul material reflectă consecințele directe asupra bunurilor sau valorilor implicate.

Persoana fizică sau juridică, ale cărei drepturi sau interese protejate de lege au fost afectate, este considerată victima contravenției prevăzute de art. 312² din Codul contravențional al Republicii Moldova, în cazul în care fapta nu întrunește elementele constitutive ale unei infracțiuni.

Latura obiectivă a contravenției analizate include următoarele elemente:

- 1) fapta prejudiciabilă, care constă în acțiunea sau inacțiunea de neîndeplinire sau îndeplinire incorectă a obligațiilor de serviciu;
- 2) urmările prejudiciabile, respectiv daunele cauzate drepturilor și intereselor protejate de lege ale persoanelor fizice sau juridice, atunci când fapta nu constituie o infracțiune;
- 3) legătura cauzală dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

În ceea ce privește fapta prejudiciabilă descrisă la art. 312² din Codul contravențional al Republicii Moldova, aceasta se distinge prin faptul că făptuitorul nu îndeplinește, în totalitate, obligațiile ce îi revin conform competenței de serviciu, sau își îndeplinește obligațiile de serviciu într-un mod inadecvat (de exemplu, la un moment nepotrivit, parțial, inexact sau de o calitate inferioară).

Astfel, în procesul de calificare a faptei, trebuie mai întâi stabilite, conform legilor, actelor normative, ordinelor, regulamentelor, fișei de post sau altor documente relevante, obligațiile care îi revineau făptuitorului și sarcinile precise pe care trebuia să le îndeplinească. Afirmatiile generale și vagi privind presupusa neîndeplinire a obligațiilor de serviciu, lipsa unui control adecvat asupra comportamentului altor persoane sau absența unei atenții sau diligente din partea făptuitorului nu sunt suficiente pentru a caracteriza fapta.

Conform dispozițiilor articolului 312² din Codul contravențional al Republicii Moldova, fapta prejudiciabilă analizată se prezintă sub două modalități alternative:

- inacțiunea, adică neîndeplinirea obligațiilor de serviciu;
- acțiunea, respectiv îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu.

Prima modalitate constă în omisiunea făptuitorului de a-și îndeplini obligațiile de serviciu, care decurg din atribuțiile specifice funcției sale și pe care avea atât posibilitatea, cât și obligația de a le executa. Făptuitorului nu i se pot atribui obligații care nu sunt în aria sa de competență. De asemenea, nu poate fi incriminată fapta prevăzută la articolul 312² din Codul contravențional al Republicii Moldova în următoarele cazuri:

1. făptuitorul nu putea să-și îndeplinească obligațiile de serviciu;
2. făptuitorul nu trebuia să îndeplinească respectivele obligații;
3. făptuitorul nu putea și nu trebuia să îndeplinească aceste obligații.

Cea de-a doua modalitate normativă a faptei prejudiciabile stipulate la articolul 312² presupune o comportare a făptuitorului în care, deși acționează în direcția îndeplinirii obligațiilor de serviciu, o face într-un mod defectuos, adică într-o manieră care nu corespunde cerințelor legale sau profesionale.

De regulă, mecanismul contravenției prevăzute la articolul 312² din Codul contravențional al Republicii Moldova se caracterizează printr-un ansamblu de acțiuni (sau inacțiuni). Totuși, nu se exclude posibilitatea ca fapta să fie o manifestare singulară de neîndeplinire sau de îndeplinire necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu.

Contravenția prevăzută la art.312² Cod contravențional al Republicii Moldova este o contravenție materială. Fapta se consideră consumată din momentul în care se produc daunele sau se lezează drepturile și interesele protejate de lege ale persoanelor fizice sau juridice, cu condiția ca aceasta să nu întrunească elementele constitutive ale infracțiunii (de exemplu, proporții deosebit de mari, daune considerabile sau esențiale).

Pe de altă parte, dacă neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu nu duce la producerea daunelor sau la lezarea drepturilor și intereselor protejate de lege ale persoanelor fizice sau juridice, iar fapta nu îndeplinește elementele constitutive ale unei infracțiuni, atunci dispozițiile articolului 312² din Codul contravențional al Republicii Moldova nu sunt aplicabile.

În astfel de cazuri, reieșind din prevederea de la lit.f) art.57 al Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, o manifestare de conduită de acest gen poate fi considerată abatere disciplinară.

Latura subiectivă a contravenției, specificate la art.312² Cod contravențional al Republicii Moldova se caracterizează prin imprudență.

În mod specific, în textul articolului 312² sunt menționate cauzele subiective ale neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu: a) atitudinea neglijentă față de obligațiile de serviciu; b) atitudinea neconștiincioasă față de obligațiile de serviciu. Aceste cauze sunt de natură alternativă, iar lista lor este completă și limitativă. Prin urmare, dispozițiile articolului 312² din Codul contravențional al Republicii Moldova nu pot fi aplicate în situațiile în care alte cauze, diferite de cele enumerate, determină neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu de către o persoană publică, chiar dacă aceasta a provocat daune drepturilor și intereselor protejate de lege ale persoanelor fizice sau juridice, cu condiția ca fapta să nu îndeplinească elementele constitutive ale unei infracțiuni.

Atitudinea neglijentă față de obligațiile de serviciu presupune o acțiune pripită, nerealizată corespunzător sau necugetată din partea făptuitorului. Pe de altă parte, atitudinea neconștiincioasă față de obligațiile de serviciu presupune o comportare de servilism sau o lipsă de onestitate din partea făptuitorului.

A.Iorgovan consideră, că neglijența în serviciu este o formă de culpă în care funcționarul public nu conștientizează sau nu ia în considerare, din lipsă de atenție sau diligență, riscurile și efectele negative ale neîndeplinirii corecte a obligațiilor de serviciu. Aceasta poate apărea chiar și atunci când funcționarul nu intenționează să cauzeze un prejudiciu, dar acțiunile sale sau inacțiunile au dus la un astfel de rezultat (Iorgovan, 2005, p. 243).

P. Negulescu a subliniat, că neglijența în serviciu constă în neîndeplinirea sau îndeplinirea defectuoasă a sarcinilor de serviciu din cauza unei lipse de atenție, diligență sau prudență. Acest tip de conduită afectează buna funcționare a administrației publice și încrederea cetățenilor în instituțiile statului (Negulescu, 2004).

Dacă făptuitorul adoptă o atitudine neglijentă față de obligațiile de serviciu, atunci în raport cu urmările prejudiciabile, acesta manifestă imprudență, concretizată prin neglijență. În schimb, dacă făptuitorul adoptă o atitudine neconștiincioasă față de obligațiile de serviciu, atunci în fața urmărilor prejudiciabile, el poate demonstra fie o încredere exagerată, fie neglijență¹.

¹ Pentru a analiza un caz concret de neglijență în serviciu în Republica Moldova, am detalia unul din cele frecvent întâlnite în practica judiciară, urmat de o interpretare a legislației aplicabile. Situație de fapt: În raionul S. funcționarul public V. din cadrul direcției asistență socială a întârziat, prin neglijență, în procesarea cererilor pentru alocații sociale destinate familiilor vulnerabile. Documentele necesare (declarațiile beneficiarilor, dovezile de venit) nu au fost verificate corespunzător și unele au fost pierdute. Drept consecință, aproximativ 50 de familii nu au primit la timp ajutorul financiar. În consecință, familiile afectate au suferit prejudicii economice, fiind în imposibilitatea de a-și acoperi cheltuielile de bază. A fost

În consecință, în situația neglijenței în serviciu având la bază încrederea exagerată, făptuitorul își dă seama de caracterul prejudiciabil al neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a obligațiilor sale de serviciu ca rezultat al atitudinii neconștiincioase față de ele, prevede producerea daunelor în proporții mari intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, dar consideră în mod ușuratic că aceste urmări prejudiciabile vor putea fi evitate. În cazul neglijenței în serviciu cauzate de o atitudine neglijentă, făptuitorul nu conștientizează caracterul prejudiciabil al neîndeplinirii sau îndeplinirii defectuoase a obligațiilor sale de serviciu. Această lipsă de conștientizare rezultă dintr-o atitudine neglijentă față de responsabilitățile sale. Făptuitorul nu anticipează posibilitatea producerii unor daune semnificative intereselor publice sau drepturilor și intereselor protejate de lege ale persoanelor fizice ori juridice, deși avea obligația și capacitatea de a prevedea aceste consecințe prejudiciabile.

Esențial în stabilirea vinovăției este să se demonstreze **lipsa diligenței** minime a persoanei. Fapta nu trebuie să fie intenționată, dar să arate o **neglijență vădită** în îndeplinirea atribuțiilor.

Nu poate fi aplicată răspunderea conform art.312² Cod contravențional al Republicii Moldova, dacă făptuitorul nu-și dă seama de caracterul prejudiciabil al neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a obligațiilor sale de serviciu, nu prevede posibilitatea survenirii daunelor în proporții mari intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice și, conform circumstanțelor cauzei, nici nu trebuia sau nu putea să prevadă producerea acestor urmări prejudiciabile.

Savantul A. Țiclea pune accent pe faptul că, deși răspunderea contravențională nu implică o vinovăție deosebit de mare, aceasta reflectă totuși un comportament inadecvat al funcționarului public față de obligațiile sale, iar acest comportament trebuie sancționat pentru a menține ordinea și disciplina în administrația publică (Țiclea, 2005).

Subiectul contravenției prevăzute la art.312² Cod contravențional al Republicii Moldova este persoana fizică responsabilă care la momentul comiterii faptei a atins

generat un prejudiciu de imagine instituției publice. În urma examinării cazului dat, instanța de judecată sancționat contravențional funcționarul public V. conform articolului 312² din Codul Contravențional: S-a aplicat o amendă de 50 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de 3 luni; De asemenea instanța a emis o încheiere interlocutorie, conform prevederilor art.450 Cod contravențional privind cauzele și condițiile care au favorizat contravenția și înlăturarea lor. Instanța a constatat că fapta nu a produs consecințe grave care să justifice o încadrare penală. În cazul analizat, prejudiciul produs era semnificativ pentru beneficiarii ajutoarelor sociale, dar nu suficient de grav pentru a atrage răspunderea penală.

vârsta de 16 ani. În plus, subiectul trebuie să aibă calitatea specială de persoană publică.

Noțiunea „persoană publică” este definită la alin.(2) art.123 din Codul penal al Republicii Moldova. Astfel, persoane publice care nimeresc sub incidența acestei definiții sunt:

- funcționarul public, inclusiv funcționarul public cu statut special (colaboratorul serviciului diplomatic, al serviciului vamal, al organelor apărării, securității naționale și ordinii publice, alte persoane care dețin grade speciale sau militare)¹;
- angajatul autorităților publice autonome sau de reglementare, al întreprinderilor de stat sau municipale, al altor persoane juridice de drept public²;
- angajatul din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică;
- persoana autorizată sau investită de stat să presteze în numele acestuia servicii publice sau să îndeplinească activități de interes public³.

Astfel, putem deduce că noțiunea „funcționar public” (care este o noțiune de factură extrapenală) este sub secvență față de noțiunea „persoană publică” utilizată în art.312² Cod contravențional al Republicii Moldova.

În corespundere cu art.2 al Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, adoptată de Parlamentul Republicii Moldova la 04.07.2008⁴, funcționar public este persoana fizică

numită, în condițiile acestei legi, într-o funcție publică; funcție publică constituie ansamblul atribuțiilor și obligațiilor stabilite în temeiul legii în scopul realizării prerogativelor de putere publică⁵.

Conform alin.(1) art.13 al aceleiași legi, evidența la nivel național a funcțiilor publice și a funcționarilor publici se efectuează prin administrarea registrului funcțiilor publice și al funcționarilor publici și a dosarelor personale ale funcționarilor publici⁶. Implicit, această normă face trimitere la Hotărârea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Sistemului

¹ Codul penal al Republicii Moldova (adoptat la 18.04.2002) Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, Nr.128-129, alin.(2) art.123

² Idem, alin.(2) art.123

³ Ibidem.

⁴ Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, adoptată de Parlamentul Republicii Moldova la 04.07.2008, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.230-232, art.2

⁵ Idem, art.2

⁶ Ibidem, alin.1, art.13

informațional automatizat „Registrul funcțiilor publice și al funcționarilor publici”, nr.106 din 11.02.2014¹.

Din anexa la Legea pentru aprobarea Clasificatorului unic al funcțiilor publice, adoptată de Parlamentul Republicii Moldova la 21.07.2011, se constată că funcțiile publice sunt de trei niveluri: funcțiile publice de nivel superior; funcțiile publice de conducere; funcțiile publice de execuție². În dependență de nivelul funcției publice de care aparține subiectul contravenției prevăzute de art.312² CP RM, poate fi făcută individualizarea pedepsei.

Conform prevederilor alin.(2) art.123 din Codul penal, sunt persoane autorizate sau investite de stat să îndeplinească activități de interes public: executorul judecătoresc; avocatul; expertul judiciar³; auditorul; interpretul și traducătorul antrenat de Consiliul Superior al Magistraturii, de Ministerul Justiției, de organele procuraturii, organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, de notari⁴, avocați sau de executorii judecătorești; mediatorul; medicul, privit ca liber-profesionist; mandatarul autorizat etc⁵. De asemenea, reprezentantul statului în societățile comerciale cu cota de participare a statului este persoană publică, făcând parte din categoria de persoane autorizate sau investite de stat să îndeplinească activități de interes public.

Pentru a recunoaște o anumită categorie de persoane ca fiind persoane publice, este esențial să se analizeze natura acțiunilor pe care acestea le desfășoară. Aceasta, deoarece unele persoane pot executa atât atribuții specifice unei persoane publice, cât și activități de natură strict profesională. Astfel, pentru a stabili existența contravenției prevăzute la articolul 312² din Codul contravențional, este necesar să se demonstreze că, într-un caz concret, făptuitorul a exercitat atribuții specifice unei persoane publice, și nu doar acțiuni de natură profesională.

În consecință, nu pot fi considerați subiecți ai contravenției în discuție angajații care exercită exclusiv funcții profesionale, cum ar fi medicii sau profesorii. Totuși, dacă aceste persoane, pe lângă îndeplinirea funcțiilor profesionale, sunt investite cu

¹ HG Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Sistemului informațional automatizat „Registrul funcțiilor publice și al funcționarilor publici”, nr.106 din 11.02.2014

² Legea pentru aprobarea Clasificatorului unic al funcțiilor publice, adoptată de Parlamentul Republicii Moldova la 21.07.2011, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr.164-165.

³ Codul penal al Republicii Moldova (adoptat la 18.04.2002) Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, Nr.128-129, alin.(2) art.123

⁴ Idem, alin.(2) art.123

⁵ Ibidem.

atribuții ale unei persoane publice, ele pot fi trase la răspundere contravențională în baza articolului 312² din Codul contravențional.

De exemplu: un medic care eliberează un certificat de concediu medical; un medic din cadrul Consiliului pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă, care eliberează un certificat de dizabilitate; un medic din comisia de expertiză medico-militară, care semnează concluzia privind inaptitudinea unui recrutar pentru serviciul militar; un profesor dintr-o comisie de admitere, examinare sau calificare, care semnează documente oficiale de promovare pentru candidați (studenți, masteranzi, doctoranzi etc.).

Nu putem vorbi despre contravenția prevăzută la art.312² Cod contravențional al Republicii Moldova în ipoteza în care se atestă neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor profesionale. Iată de ce, de exemplu, încălcarea regulilor sau metodelor de acordare a asistenței medicale reprezintă încălcarea obligațiilor profesionale de către persoanele care acordă asistența medicală, faptă care atrage răspundere în baza art.213 Cod penal al Republicii Moldova. În contrast, încălcarea obligațiilor de serviciu de către o persoană publică (director, șef de secție etc.), care activează în domeniul medicinei, nu poate fi calificată conform art.213 CP RM. În prezența unor temeiuri suficiente, o astfel de faptă se califică în baza art.312² Cod contravențional al Republicii Moldova.

Virginia Vedinaș atrage atenția asupra neglijenței în serviciu ca fiind adesea rezultatul deficiențelor de formare profesională sau al lipsei de responsabilizare a funcționarilor publici (Vedinaș, 2020).

Concluzie

Sursele doctrinare și practica judiciară contribuie semnificativ la înțelegerea acestor contravenții, oferind un cadru complex și nuanțat de interpretare. În acest context, consolidarea normelor juridice și promovarea eticii instituționale rămân priorități esențiale.

Neglijența în serviciu constituie o amenințare semnificativă la adresa bunei funcționări a administrației publice. Reglementările legale din Republica Moldova demonstrează preocuparea pentru combaterea acestor fapte, însă eficiența acestora depinde de claritatea normelor și de aplicarea lor riguroasă. Doctrina administrativă oferă soluții valoroase pentru a îmbunătăți aceste reglementări, contribuind la consolidarea unei administrații eficiente și responsabile.

Evoluția istorică a contravențiilor de neglijență în serviciu reflectă tranziția de la societăți autocratice la state de drept democratice. Istoria ne arată că mecanismele de control și sancționare a abuzurilor au fost introduse treptat, odată cu

conștientizarea importanței respectării drepturilor cetățenilor și a intereselor publice. În prezent, aceste contravenții sunt reglementate juridic în majoritatea statelor, însă aplicarea lor rămâne un domeniu complex, care necesită atenție constantă și adaptare la noile realități sociale și politice.

Ca urmare, suntem de părerea că în virtutea semnificației sale distincte pentru existența însăși a statului de drept, securitatea juridică necesită o consacrare constituțională corespunzătoare, pe ambele sale dimensiuni: calitatea și stabilitatea dreptului. În caz contrar situația securității juridice va rămâne și în continuare într-o stare incertă: declarată, dar fără un mecanism distinct de asigurare efectivă. Mai grav e că o astfel de situație este de natură să genereze insecuritate juridică – un factor de risc grav la adresa drepturilor fundamentale ale omului în Republica Moldova și implicit la adresa statului de drept.

Bibliography

Iorgovan, A. (2005). *Tratat de Drept Administrativ/Treaty of Administrative Law, vol. 1*. Bucharest: All Beck.

Negulescu, P. (1986). *Filosofia renașterii/Renaissance philosophy*. Bucharest: Editura Eminescu.

Negulescu, P. (2004). *Drept administrativ/Administrative Law*. Bucharest: All Beck.

Prisăcaru, V. I. (2004). *Functionarii Publici/Civil Servants*. Bucharest: All. Beck.

Țiclea, A. (2005). *Drept administrativ/Administrative Law*. Bucharest: All Beck.

Vedinaș, V. (2002). *Drept administrativ și instituții politico-administrative, manual practic/Administrative law and political-administrative institutions, practical manual*. Bucharest: Ed.SC. LuminaTipo, SRL.

Vedinaș, V. (2009). *Drept administrativ/Administrative Law*. Bucharest: Universul Juridic.

Vedinaș, V. (2020). *Drept Administrativ/Administrative Law*. Bucharest: Universul Juridic.

Acte normative/Normative acts

Codul contravențional al Republicii Moldova Nr.218-XVI.din 24 octombrie 2008, Publicat: 17-03-2017 în Monitorul Oficial Nr. 78-84 art. 100/ Contravention Code of the Republic of Moldova No. 218-XVI of October 24, 2008, Published: 17-03-2017 in the Official Monitor No. 78-84 art. 100.

Codul penal al Republicii Moldova (adoptat la 18.04.2002) Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, Nr.128-129/ Criminal Code of the Republic of Moldova (adopted on 18.04.2002) Official Monitor of the Republic of Moldova, 2002, No. 128-129.

Codul Administrativ al Republicii Moldova, nr.116 din 19.07.2018, Publicat 17.08.2018 în Monitorul Oficial Nr. 309-320/ Administrative Code of the Republic of Moldova, no. 116 of 19.07.2018, Published: 17.08.2018 in the Official Monitor No. 309-320.

Legea pentru aprobarea Clasificatorului unic al funcțiilor publice, adoptată de Parlamentul Republicii Moldova la 21.07.2011, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr.164-165/ Law on the approval of the Single Classifier of Civil Servants, adopted by the Parliament of the Republic of Moldova on 21.07.2011, Official Monitor of the Republic of Moldova, 2011, no. 164-165.

Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, adoptată de Parlamentul Republicii Moldova la 04.07.2008, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.230-232/ Law on the public office and the status of the civil servant, adopted by the Parliament of the Republic of Moldova on 04.07.2008, Official Monitor of the Republic of Moldova, 2008, no. 230-232.

Hotărârea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Sistemului informațional automatizat „Registrul funcțiilor publice și al funcționarilor publici”, nr.106 din 11.02.2014/ Decision of the Government of the Republic of Moldova for the approval of the Regulation on the organization and functioning of the automated information system “Register of civil servants and civil servants”, no. 106 of 11.02.2014.